

Suomalainen maatiaiskana: tyrnävänkanta

Tyrnävänkannan kanat ovat vilkkaita ja reippaita, ja ne ovat luonnostaan kesyjä. Ne antavat käsitellä itseään helposti, ja kesyimmät yksilöt tulevat mielellään oma-aloitteisesti syliin tai olkapäälle istumaan. Kukot pitävät kanoistaan hyvää huolta, ja suhtautuvat pääsääntöisesti ihmiseen rauhallisen luottavaisesti. Kuitenkin joskus aggressiivisiakin kukkoja esiintyy.

Tyrnäväläiset toimivat hyvin keskenään parvessa, ja kun olosuhteet ovat kunnossa, häiriökäyttäytymistä ei ilmene, vaan hoitajan on hauska seuraila kanojen puuhia ja seurustella niitten kanssa. Lentotaito on hyvä, joten ulkotarha on syytä kattaa. Halutessaan ne pyrähtävät pihapiirin matalimpien rakennusten katoille tai katon yli.

Tyrnäväläiset ovat rakenteeltaan sulavia. Jalkojen väri vaihtelee höyhenpeitteen väristä riippuen. Kukolla voi olla säären ulkosivulla punertava raita. Joskus harvoin voi esiintyä höyheniä säärissä ja jopa varpaissa. Harja on pysty harkkoharja: jos harja on kovin suuri, se voi lerpattaa hieman kärjestään, mutta harja ei kuitenkaan ole roikkuva. Joillakin kanoilla voi harjan taaempi osa taittua hieman toiselle sivulle, mutta ei silti roiku. Heltat ovat kanoilla usein pienehköt, kukoilla suurehkot. Korvallisilla on usein valkoista.

Tyrnävänkanta on:

- Keskikokoinen, aikuinen kana painaa 1,5-2 kg ja kukko painaa noin 2,5–3 kg.
- Tyrnävänkannan munantuotanto vastaa kevyitten munijarotujen tuotantoa.
- Nuorikko aloittaa muninnan noin 18-22 vk:n ikäisenä.
- Tyrnävänkannan luonnolliset emon ominaisuudet ovat erinomaiset. Kanoista jopa 70 % hautoo mielellään.
- Värikirjo on tyrnävänkannalla laaja. Yleisimpiä värejä ovat kuitenkin vaaleanruskea ja erilaiset kirjavat.
- Luonteeltaan ne ovat vilkkaita, reippaita ja kesyjä.
- Kukot pitävät kanoistaan hyvää huolta ja suhtautuvat pääsääntöisesti ihmiseen rauhallisen luottavaisesti.
- Tyrnäväläiset eivät ole kylmänarkoja, vaan kanat ja kukot ulkoilevat mielellään talvellakin.

Nuori tyrnävänkannan kukko kanoineen. Kuva: Taru Granat

Aikuisia tyrnävänkannan lintuja. Kuva: Taru Granat

Maatiaisiksi tyrnävänkannan kanat ovat verrattain hyviä munimaan. Muninnan kanat aloittavat yleensä 18-22 viikon iässä. Munien väri vaihtelee valkoisesta vaaleanruskeaan, joittenkin kanojen munissa on kiiltävä pinta, myös valko- tai tummapilkullisia munia esiintyy. Tyrnävänkannan kanat ovat kohtalaisen hautomaintoisia, hautomavaisto vaihtelee eri parvissa/sukulinjoissa. Hautomavaistoilla kanoilla on lähes poikkeuksetta vahva hoivavietti ja ne ovat hyviä emoja tipuilleen. Jotkut kukotkin voivat osallistua tipujen hoitamiseen.

Tyrnävänkanta on suosittu ja runsaslukuinen

Tyrnävänkanta oli pitkään hyvin harvalukuinen kanakanta, jossain vaiheessa säilyttäjätiloja oli vain yksi. Viehättävän luonteensa ja kauniin ulkonäkönsä ansiosta tyrnävänkannan lukumäärä on kuitenkin vuosien aikana koko ajan noussut.

Tyrnävänkantaa on maatiaiskanojen säilytysohjelmassa noin 1000 yksilöä ja sillä oli vuoden 2025 alussa 54 säilyttäjää, mikä tekee siitä yhden suosituimmista kanakannoista säilyttäjien keskuudessa.

Tyrnävänkannan historiaa

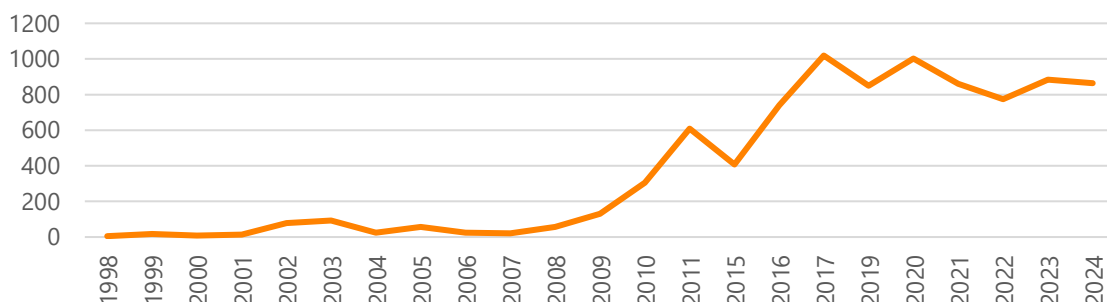
Tyrnävänkanta on nimensä mukaisesti lähtöisin Tyrnävältä, Matti Hynniselältä, joka piti muutaman sadan kanan kanalaa kaupalliseen munantuotantoon ja myi myös kanoja pitokanoiksi. Sen parempaa varmuutta kannan alkuperästä ei ole. Eräs kananpitäjä oli hankkinut Hynniselältä tyrnäväläisiä säilytysohjelman käynnistymisen aikoihin 1998, ja hänen mukaansa Hynninen oli tällöin kertonut ostaneensa kananpoikasia 80-luvun lopulla siikajokilaiselta henkilöltä, joka taas oli hakenut kanat Koski Tl:stä. Epäily oli, että nämä poikaset olisivat olleet piikkiönkantaa, jota tyrnävänkanta paljon muistuttaakin. Kuitenkin myöhemmin Hynninen kertoi kanakannan löytyneen 30-40 vuotta sitten Tyrnävän sivukylältä talosta, jossa sama kanakanta oli ollut hyvin pitkään.

Harmaankirjava Pella-kana

Kuva: Taru Granat

Tyrnävänkannan määrän muutokset säilytysohjelmassa vuosina 1998-2024

Lisää maatiaiskanojen säilyttämisestä: [Eläingenivarat](#) | [Luonnonvarakeskus](#)

<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20251222123667>

luke.fi